

לפני 25 שנה

"העולם הזה" 737
תאריך: 13.12.51

ארצות-הברית — מינהג המוכיר את יורשו, ג'ד יעקובי.
נוסף לסיקור "מרד-הימאים" השבוע לפני 25 שנה, איפשר "העולם הזה" פיתוח-פה ליצחק יוסף, מראשוני העולים מתת-היבשת ההודית, על הסיבות שהביאו את יהודי הודו לשוב לפורה. במקום אחר באותו גיליון פרסמה כתבת-תחקיר מצולמת שעסקה במילחמת-קוריאה תחת הכותרת "מישחק במוות", וכן כתבה מצולמת שעסקה בזמרת הייול סקוט, שביקרה בארץ. בשער הגיליון הופיעה תמונתו של הסופר מייקל שיף, שפרסם השבוע לפני 25 שנה את ספרו "שמעון צהמרא", ספר ששיף החל לכתוב עוד בזמן שירותו במילחמת-העצמאות, כאשר בכוונתו לשקף את הדור העברי החדש, ויכולתו, חולשותיו וסיו-כוייו לקיים. גיבור הספר הוא בנם של יהודי וערבית, שבעד לעיניו ניתן ללמוד את שורשי התפתחותו ואי-פתרונו של ה"קונפליקט היהודי-ערבי בארץ-ישראל. בכתבת-השער הובאו תול-דות-חייו והרפתקותיו של מייקל שיף.

גליון "העולם הזה", שיצא לאור לפני 25 שנה בדיוק, המשיך לסקר את "מרד-הימאים", ובעיקר את מאמציה של הנהגת ההסתדרות להביא את מוזיקת-המישנה של הימאים * החתום על הסכם משפיל. נערכו פגישות של נציגי הימאים עם יוסף אלמוגי, שליט פועלי חיפה (שכינה את הימאים: "אויבי המדינה") ומוזיקר ההסתדרות מרדכי נמיר **.

כאשר שביתת-הימאים נראתה אבודה, השתנתה התמונה כולה: האיגודים-המיקצועיים בצרפת ובאיטליה הודיעו שלא יתנו יד להפרת השביתה, ולא יפרקו מיטענים מאוניות ישראליות בנמליהם. ממש באותו יום הגיעה לנמל חיפה האנייה "תל-אביב", ואנשיה התכבדו על סיפונה. מן האנייה ירד יצחק ("אייק") אהרנובין, לשעבר רבי-החובל של "ציאת-אירופה" ("אכסדורס"), כאשר בלב הימאים מקנת התיקוה שהשילטנות "לא יעזו להגיד שאייק הוא חבלן ואויב-האומה".

ביום ה-30 של השביתה התכנסו בחיפה ובתל-אביב עצרות-עם המוניות לתמיכה בימאים. הכל ידעו שרק איש אחד יכול לשים קץ לשביתה, האיש שהמדינה משלמת לו משכורת כדי שהאוניות תפלטנה כסירות: דודר צבי פינקס ** שרי-התחבורה, שעסק ממילוי חובתו עוד ביום הראשון לשביתה, והסתתרו במישדרו. פינקס מצא לנכון לצאת ביום ה-31 לשביתה למסע-הסברה כי

התכשרותו הסופית של אמיל שמורק מבקר-הסוכנות *

מחלתו של נשיא המדינה חיים ויצמן * נאום התקציב

של אליעזר קפלן * מחזה של אהרון מגד,

המציג את דוד תש"ח כערימה של סמרטוטים

הגיע את אהרן מגד לכתוב מחזה זה * . מוסר-ההשכל היחיד הנובע ממנו הוא: הדור הצעיר כולו אינו אלא ערימה של סמרטוטים, והיחיד שמעט דם זורם בעור-קיו, הוא גבר בן 50, איש העלייה-השנייה. דומה שמחזה זה הינו חלק של ריאקציה נפשית גדולה. מאז מילחמת-השחרור סבל הדור הצעיר מתסביך של עליונות. יונה דן-מרים של או היו צעירים גיבורים, שי זללו כדורי-סטן לארוחת-בוקר ופינוגי-מג' מות שלושה אינטש לצהריים. מיגרו כמה גדודי-אויב בהיסתהרעת. והקימו איוו מדינה בשעות הפנאי.

אחרי נחשול זה של הולכים בשדות ו- מסתובבים בערבות הנגב **, החל נחשול הפוך. תחת תסביך-העליונות בא-הסביך הנחיתות. הדור הצעיר אינו שווה מאומה, המעטים הטובים הם דווקא הזקנים (שקור-אים להם סיומקה). הקו השווה בין שתי האופנות הוא שיונה-דן-מרים, אנשי ה"פלמ"ח והקיבוץ, בעלי הבלורית המת-בדרות ברות, נשאר ריקים וטהורים מכל עומק. הקו השני השווה: שאין להם כל דימיון למציאות.

חדש. עובדים מעט ומתלבטים הרבה. לי כושר-ההתלבטות שלהם אין כל גבול של זמן: הם קמים בשש בבוקר ומתלבטים, מאזינים בעשרה קרבה ומתלבטים. הם מת-לבטים במקום לישון בלילות.

על מה הם מתלבטים? בעייה נוראה, מזעזעת, עומדת בפניהם: האם על מרים לחזור לקיבוץ צפונה, או להישאר במקום? מרים עצמה (שושנה רביד) אינה מקלה על ההתלבטויות. להיפך, אילו היתה חנה רובינא נתקלת בגדוד שלם של מאהבים שקספיריים שאיבדו עצמם לדעת, לא היתה זועקת זעקות מרות יותר מאשר צעירת-קיבוץ זו, שחברה מת מזמן.

מרים אינה מתלבטת יותר מאשר יונה (שלמה ברישביט), בעל העקרונות הנעי-לים והפראזות השוטפות. השוכח את כל העקרונות (אך לא את הפראזות) כשבאה חברתו חנה (מרים זוהר) ומסתבכת בעיני-קריאהבה (אפלטונית למדי), למורת-רוחם של דן (מישה אשורב) חברה, המתלבט בדרך-כלל בפניה כשאגרופיו קמוצים, ו-גיורה (שמוליק סגל), הפולט בין התלבטות להתלבטות דיבריי-חוכמה נושנים.

בבית-משוגעים זה של מתלבטים ישנו גבר אחד: רסקין (נחום בוכמן). שיש לו ייעוד בחיים ופילוסופיה: ליהודים אין דם, גיש לישראלים אין דם, והוא מסיק מסקנה שיש להקים עם חדש בנגב. תסביך התסכיכים. קשה להבין מה

מים מוסריים ומדיניים. הוא הבהיר למעט הח"כים דבר אחד: מטבע זר מרובה (ו- בעיקר דולרים) עתיד לזרום למדינה, יכריא את המשק יחד עם מאמץ והקרבה מצד התושבים.

שרי-האוצר החליט לצאת במסע לספיגת עודפי הכספים מהאוקלוסיה, כדי להמעיט בכך את לחץ הצרכנים על המיצרכים ה-מעטים הנמצאים בשוק, לשם כך הוא יס-תיעע בהגדלת מיסיה-העקיפין; קביעת שער גבוה יותר, מתאים יותר למציאות, לדו-לר, שבו נרכשות הסחורות המייבאות; עידוד הגדלת הייצור עלידי הנחות במס-ההכנסה הבאה מעבודת שעות נוספות; הנהגת עבודה קבלנית, שתצמיד את ה-שכר לפריון-העבודה, ולבסוף: איוון שלו-שת התקציבים (רגיל, פיתוח וביטחון) מבלי להשתמש יותר בהדפסת שטרות-כסף, תוך מניעת הורמה נוספת של כספים-לידי ציבור רבי-אמצעים ומעט-מיצרכים.

העם

כל השאר החוויר

במשך שבוע ימים ישבו אזרחי המדינה ליד 120,000 מקלטי-הרדיו, בערים, במוש-בות, בקיבוצים ובמעברות, והמתינו כמה פעמים ביום לשידורי-החדשות (בחצי תרי-סר לשונות), ציפו לידיעה: מצב בריאותו של הנשיא ****.

פתושים נודע כי מוסדות ציבוריים מסוימים נקטו כסתר אמצעי-היריות, על כל מיקרה. אולם מעולם לא חיכה היישוב כדאגה רבה כזו להטבת מצב בריאותו של אדם, כאשר חיכה עתה.

לעומת דאגה גדולה זו החווירו כל שאר המאורעות: תקציבו החדש של שרי-האור-צר (ראה המשק), הוויכוח העקר על מאור-עות מחנה-גילמי, ואף הודעתו של הר"ר אמיל שמורק, השופט שהוחרם עלידי הר-גנבים *****. שהתפטר סופית מתפקידו. רק המרד הימי הגדול, שנוכנס לשבוע החמישי, הוסיף לעורר רגשות סוערים.

המשק

מישה רכוב על דולר

שרי-האוצר, אליעזר קפלן, נשא בכנסת את נאומו-התקציב שלו שבו הרחיב, מיל-בד פירוט עובדות כלכליות, גם על גורי

* אחרי גיוס המזכירות הבכירה של הימאים לצה"ל, תיפקדה מזכירות המישנה שלהם.
** מאוסר יותר שרי-העבודה, שגירר בבית-המועצות וראש-עיריית תל-אביב, *** מנהיג מפלגת "המזרחי" (ממרכיבי המפד"ל).
**** חיים ויצמן.
***** ד"ר אמיל שמורק, מבקר הסוכנות

היהודית, פירסט דו"ח על גניבות ושחיתות בין כתלי הסוכנות, ועורר בכך את השטרוריה הכלכלית הראשונה בתולדות פישעי הצוארון-הלבן במדינת ישראל.

אנשים

● שעה לפני המריאו לארצות-הברית, שהה מנהל מיישרד-האוצר ויועצה הכלכלי של הממשלה, רויר ("רויליק") הורו-בין, במסיבה שנערכה לכבודו עלידי הוצאת שוקן לרגל הופעת ספרו, בשליחות מדינה נולדת, המתאר את חבליה-הלידה של ישראל, ערב 29 בנובמבר 1947 בלייק-סאכסט. אמר גרשום שוקן, עורך הארץ: בעוד 20 שנה יכתוב הורובין ספר תדש, בשליחות החבית הדנאידית. בכך רמז ל-אגדה היוונית, שלפיה נעשו הדנאיות על-ידי האלים למלא חבית-חסרת-תחתית ב-מים. הכוונה ברורה: חבית המשק הישר-אלי, שמילאה מיליארד דולר, שעברו דרי-כה כאילו חסרה תחתית.

● אפילו שלמה לביא, הח"כ המפא"י הצנוע מעין-החרוד, חבר ועדת-הכלכלה של הכנסת, החליט להודות באינפלציה הדוהה רת: כח"כ שהתנגד לגובה משכורת ה-ח"כים, נהג להתחזר, מדי חודש, 20 לירות לאוצרה-המדינה. אך מאז היבחרו לכנסת השנייה, צימצם את הסכום והעמידו על 10 לירות.

● עדה מיימוון, הח"כית המפא"ית, הידועה כשותפתו של שלמה לביא ב-התנגדות לגובה משכורת הח"כים, ואחות שרי-הדתות הרב יהודה ליב הכהן מיימוון, קראה בסבך קריאות-ביניים בכני-סת לעבר מאיר וילנר, ח"כ מק": "אתה אפס!"

● מועדון אלהמברה שבעיר גראנאדה, ספרד, שחבריו מתמחים באיסוף תפצים בעלי חשיבות היסטורית, פנה לדויר בן-גוריון בבקשה לקבל את אחת מ-האחת שבה חובש ראש-הממשלה מיגבעת היא בתפילת יום-העצמאות בבית-הכנסת ישורון בירושלים, ומאחר שהיו לבן-גוריון רק שלוש הודמנויות לחבוש את המיגבעת והיא טרם בלטה, נענה המועדון בשלילה.

* בדרך לאילת — במאי שרגא פרידמן — תיפאורה מרסל יאנקו — הבימה.
** הכוונה להוא הלך בשדות מאת משה שמיר ובערבות הנגב ליגאל מוטינ'ן.

חזון אחרית הימים